

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI. Saziv
Prolečna sesija

Komisija za zdravstvo, rad i socijalno staranje
Sednica br. 38
Zgrada Skupštine, sala N - 303
Priština, 20 Mart 2019. god. 11:00

Z A P I S N I K

Učestvovali su: Besa Baftiu, Enver Hoti, Haxhi Avdyli, Naser Rugova, Drita Millaku, Fatmire Mulhaxha-Kollçaku, Bekim Haxhiu, Flora Brovina i Time Kadrijaj.

Odsutni: Miljana Nikolić i Fikrim Damka.

Ostali prisutni: Shpëtim Kadriu – KDI, Drenushë Maxhuni – Koha Ditore, Fazli Veliu – RTK, Arbisa Shefkiu – Kallxo.com, Besiana Dauti – Ekonomia Online, Vaide Morina – Radio Kosova, Ervin Ibrahim, UNKT i medije.

Predsedavala je: Besa Baftiu, predsednica Komisije.

Dnevni red

- 1. Usvajanje dnevnog reda;**
- 2. Usvajanje zapisnika sa sednica od: 13.2.2019. i 15.2.2019. god.;**
- 3. Diskusija o informaciji direktora Bolničke službe i Univerzitetske klinike Kosova u vezi sezonske gripe na Kosovu;**
- 4. Informacija o formiranju Saveta o ciljevima održivog razvoja; i**
- 5. Razno.**

1. Usvajanje dnevnog reda

Dnevni red je usvojen bez izmena.

2. Usvajanje zapisnika sa sednica od: 13.2.2019. i 15.2.2019. god.

Zapisnici su usvojeni bez primedbi.

3. Diskusija o informaciji direktora Bolničke službe i Univerzitetske klinike Kosova u vezi sezonske gripe na Kosovu

Predsednica – je rekla, da je 8. marta postala pismo direktoru KBUCK-a u ime Komisije, u vezi epidemiološke situacije sezonske gripe na Kosovu i naglasila da je ova gripa ubila 13. građana Kosova. Prema njoj proglašen je epidemije je zakašnjela, s obzirom da je to proglašenje bilo samo nakon 11. smrtnih slučajeva ali ukupni bilans je 13. mrtvih, među njima nažalost i mladi bolnički tehničar. Na osnovu informacije koje nam dostavio direktor KBUCK-a, dr. Basri Sejdiu, vidi se da svi prikazani slučajevi nisu bili vakcinirani protiv gripe. Ona je rekla da tamiflu antiviralni lek koji je do pre par godina dat pacijentima, ove godine nije primenjen i ako je veoma značajan za prvu fazu, do 72. prvih časova, dok virus ne ulazi u infraćeliju. Nije bilo dovoljnih doza vakcine, bilo je oko 80.000-100.000 doza. Prema njoj, trebaju se vakcinirati ugrožene grupe od gripe ali u ovom slučaju ugroženi su bili i medicinski radnici.

Ona je preporučila, da se od trenutka kada se daju vakcine, mora biti dovoljnih doza kako bi se vakciniralo celokupno medicinsko osoblje kako bi se otklonile moguće nesreće. Ugrožene grupe od gripe su osobe sa hroničnim bolestima, kao i stare osobe. Postoji određeni period kad se trebaju primeniti vakcine, ali sama činjenica da je bilo mnogo slučajeva, uticalo je da se proglasi epidemiološko stanje. Ona je rekla da na osnovu primljenih informacije situacija endemije je pod kontrolom.

Haxhi Avdyli – aktuelna situacija pokazuje da je naš zdravstveni sistem osetljiv i ujedno koliko su slabi menadžeri sistema zdravstva. Prema njemu rukovodioci ovog sektora su ne odgovorni i nemaju znanja. On smatra da mobilizacija u vezi gripe je bila skandalozna zbog zakašnjenja jer je gripa eskalirala. Zdravstvene institucije Kosova ne plaćaju se samo da bi lečile nego i za sprečavanje mogućih epidemija, što u ovom slučaju je izostalo. On smatra da ne uspeh zdravstvenog sistema u ovoj godini i nada se da će biti za primer i pouku za naredne godine.

Prema njemu, podbacile su i medije, jer nisu se bavile ovim smrtnim slučajevima koji su mogli biti sprečeni. Mora se istaći da izostanak potrebne informacije za građane, je uzrokovalo da ne bude ni mobilizacije za vakcinama tamiflu. Izveštaj koje dostavljen komisiji je smešan i ukaže na stanje u našem zdravstvenom sistemu i rekao da Komisija treba da uputi opomenu svim dotičnim akterima, uključujući i: Ministarstvo zdravstva i Nacionalni institut zdravstva, jer kao komisija smo glas građana i misli da ima više slučajeva nego što je prikazano. A to su smrtni slučajevi onih koji su umrli kući, ne dijagnostificirani slučajevi. Njegova je poruka je da se institucije pripremaju za narednu godinu, snabdevanjem dovoljnim dozama vakcina tamiflu –a.

Ove godine, rezerve te vakcine u zdravstvenim i farmaceutskim institucijama su bile nulte, za razliku od prethodnih godina. On je rekao da se treba izvući pouka za naredne godine kako bi se prevenirala gripa i da nemamo više smrtnih slučajeva zbog gripe.

Predsednica – je rekla da je bilo zakašnjenja o pitanju dijagnostifikacije, jer su pacijenti u prethodnim godinama hospitalizovani u opštim bolnicama, u zaraznim odelima i doza krvi koja uzeta za analizu je poslana u Institutu. Ove godine je bilo suprotno, ako je bilo sumnje da pacijent ima gripu, isti je poslan u KBUCK-u.

Ona je naglasila da je mnogo lakše da se šalje uzorak krvi i da se bolesnik tretira u regionalnom bolnicu. Za to su opšte bolnice sa svojim odelima zaraze, imaju specijalizovane lekare. Na taj način u ovom slučaju je prenatrpan zarazni odel KBUCK-a.

Naser Rugova - rekao da ima primedbi u formulisanju izveštaja koje je došao Komisiji, jer smo nacionalna institucija i da je KBUCK najviša trcijarna zdravstvena institucija. Ovo stanje ukaže na potpuno raštimanje karika sistema i ne samo trcijarnog nego i sekundarnog i primarnog, s obzirom da pacijent se obraća prvoj adresi odnosno centru porodične medicine. Gubici ljudskih života, posebno medicinskih radnika na taj način, za državu Kosova su ogromni. Preko 14.000 zdravstvenih radnika moraju se zaštititi od virusa, s obzirom da su na prvoj liniji susreta sa zaraženima smrtonosnim virusom sezonske gripe.

Prema njemu, moraju se vakcinirati svi zdravstveni ali i radnici administracije, ne samo protiv gripe nego i protiv hepatita, s obzirom da jedan kontakt zdravstvenog radnika sa krvlju zaraženog pacijenta, uzrokuje smrt.

U zemljama sa normalnim zdravstvenim sistemom se smatra da imaju negde oko 10% doze tamiflu-a u odnosu na broju rezidentnog stanovništva, u slučaju epidemija. On je rekao da mora se izvući pouka iz ovog veoma ozbiljnog neuspeha, jer smatra apsurdnom smrt ljudi od gripe u XXI veku.

Rugova je izrazio svoju zabrinutost ne samo za zdravstveni sistem nego i za ostale karike društva, naglašajući da se treba pozvati bord KBUCK-a, direktor Nacionalnog instituta javnog zdravstva i direktor Zarazne klinike, s obzirom da već nekoliko puta se nam dešavaju takve nesreće a nismo strukturisani kao državne institucije za suočavanje sa time. U nastavku je rekao da planiranje za preduzimanje potrebnih mera mora se obaviti pre oktobra.

Time Kadrijaj – moramo se baviti ovim zaista zabrinjavajućim temama a obaveza komisije je iniciranje ovih pitanja i isto tako je umesno i zahtev izveštavanja, kojim se objašnjavaju razlozi zašto su se nam desili ovi smrtni slučajevi. Mora biti saradnje na sva tri nivoa zdravstvene službe, s obzirom da se slučajevi prvo tretiraju na primarno a potom se im preporučuje da idu na sekundarnom i trcijarnom nivou. Ona je veoma zabrinuta izostankom tamiflu-a.

Ona se ne slaže sa poslanikom Haxhi Avdyli o načinu kako je rekao da lekari koji su sastavili izveštaj nemaju znanja a prema njoj oni su profesionalci. Ona se slaže da je loše menadžirano, ali da se kaže da su neznalice je uvredljivo za lekare.

Haxhi Avdyli - ne da su samo neznalice nego su i uspavani, s obzirom da se plaćaju od taksi građana da bi obavili svoje službe i usluge, odnosno da sprečavaju ovakve epidemije. Jedini zadatak Nacionalnog instituta javnog zdravstva je da se bave sprečavanjem mogućih epidemija. Prema tome, mora biti pouka za istinsku mobilizaciju za vakciniranje ali i po antiviralnim lekovima.

Time Kadrijaj – (replika) slaže se da menadžiranje nije efikasno ali uvredljivo je da se profesionistima zdravstva kaže da su neznalice, jer su akademskog nivoa.

Flora Brovina – zabrinjavajuća je činjenica da gripa u ovom veku oduzme toliko ljudskih života. Uloga Instituta javnog zdravlja mora biti drugačija, s obzirom da se svaki slučaj prijavi. Kosovo nije izolirana oaza i nije čudnovato u vezi gripe, s obzirom da smo u Evropi jer u regiji i bilo gde oko nas moraju se preduzeti sprečavajuće mere.

Brovina je rekla da ovoj temi nedostaje predstavnik informacije jer sam izveštaj nije dovoljan. Ona smatra da je nepotrebno nagomilavanje pacijenata iz ostalih delova Kosova u Prištini, jer menadžiranje može biti mnogo povoljnije i efikasnije kad ima manje pacijenata. Ona je zahtevala da budu prisutni predstavnici Instituta ... kako bi im postavili pitanja i potvrdili tačnost statistika iz izveštaja.

Predsednica – veoma je značajno da imamo susret sa direktorom KBUCK-a i direktorom Nacionalnog instituta zdravlja, kako bi za narednu godinu bili pripremniji i da dajemo naše preporuke.

Fatmire Mulhaxha-Kollçaku - je rekla da je ova tema veoma značajna , kako bi videli šta ćemo učini za preventivu. Prema njoj, instituti su zapostavljeni i da epidemijolozi mesecima unapred počnu izveštavanje o gripi, ali problem je kod logistike. Epidemiolozi su ljudi sa terena i izrazila je svoju zabrinutost da oni nemaju vozila za rad na terenu. Prema njoj, glavni je problem je da se shvati da se treba investirati u preventivi i u kadrovima kao i u stvaranju uslova za rad, kako bi epidemiolozi imali svu potrebnu zaštitnu opremu. Prema njoj, nije sve kod dijagnostifikovanja, s obzirom da tretman može početi i kliničkim pregledom, tako da nije potrebno da se svaki slučaj tretira na osnovu uzoraka krvi.

Ona je rekla da se izveštavanje obavlja na osnovu ILI, ARI, SARI, gde ILI obuhvaća redovne grupe dok ARI i SARI imaju respiratorne sindrome i da su svi lekari obučeni da razlikuju da li gripa može preći u fazi komplikacije. Nije problem da nema sistema nego problem je kod

izveštavanja, jer još uvek se izveštaj podnesu hard kopijem, što znači da nedostaju sredstva za rad, s obzirom da izveštavanje mora biti dnevno i nedeljno. Zakon o bolestima je veoma recidivan. Ima ogromni kazni, ne samo za lekara koji ne izveštava nego i za direktora i dotičnu instituciju, kazna ide na tri nivoa. Mi, kao Komisija, moramo da podržavamo preventivu ali i institucije.

Drita Millaku – je rekla da zdravstvene politike i zdravstvo su u teškom stanju. Šta preduzima Institut za sprečavanje epidemija, kao što je bio slučaj sa epidemijom krpelji u regiji Mališeva. Ona je rekla da i ako lekari imaju plate, njima nedostaju elementarni uslovi za rad. Prema tome, moraju se izraditi strategije i za to postoje politike zdravstva kako bi se preduzele mere pre nego što se desi slučaj, jer zabrinjavajuća je činjenica da je u ovom veku od gripe umrlo 13. lica. Komisija treba da vrši pritisak kod Ministarstva zdravstva i nadležnih institucija, kako bi se to ne ponovilo.

Bekim Haxhiu – je rekao da smo tražili izveštaj i dobili smo ga detaljnog. Drago mu je što je inicirana ova tema koju on već od 2011. god. više puta inicirao, zbog ne funkcionisanja Sistema zdravstvenog informisanja (SZI) za koji su odgovorni ministri i opštinski direktori za zdravstvo, bez iznimaka.

Kada epidemija prelazi na nivo od 20% stanovništva, koriste se drugi mehanizmi za njeno sprečavanje. Zabrinjavajuća je smrt 13. pacijenata, od gripe, što znači da smo veoma krhki u našem zdravstvenom sistemu. Dok imamo ovaj mentalitet zdravstvenog organizovanja biće problema, s obzirom da se oko 80% zdravstvenih usluga pružaju - uzimaju u KBUCK-u, dok 20% u sekundarnom i primarnom nivou. Prema njemu izveštaj je uopšten, jer nedostaju izveštaji iz privatnih klinika. On je naglasio da se na Kosovu najviše investira na kardiovaskularne i kancerogene bolesti, koja najviše atakiraju ljude veće starosne dobi. Ako vidimo planirani budžet iz prethodnih godina, jasno i realno se prikaže aktuelno stanje. Prištini nedostaje glavna karika zdravstvenog sistema, jer jedini je region koji nema regionalnu bolnicu već 21. god. Zbog toga, građani Prištine, Podujeva, Kosovog Polja, Obilića, Drenasa i Ljipljana, od primarnog sektora direktno se obraćaju trećijarnom. On je rekao da se moraju stvoriti sistemi i to zajednički.

Enver Hoti – je rekao da informacija koja poslana na osnovu zahteva je potpuna i to je stanje u kojoj se nalazimo. I da ima primedbe na menadžiranju sezonske gripe. On se slaže sa prethodnim govornicima naglašavajući da mnogo zabrinjava izostanak preventive – vakcina tamiflu-a, s obzirom da zaštitne mere trebale biti preduzete blagovremeno i zabrinjava činjenica kalkulacija i pokušaja medija za manipulisanje nečega što je u normalnoj funkciji ali neka to ostaje u savesti medija.

Hoti, je rekao da sistem zdravstva nije funkcionalan i da se primećuje nedostatak informacija kao i da se ne koriste aktuelni kapaciteti sa kojima raspolaže sistem. Moramo biti fokusirani i preokupirani zdravstvenim politikama, kao Komisija, za adekvatan pristup za promenu stanja i funkcionisanja ovog sistema.

4. Informacija o formiranju Saveta o ciljevima održivog razvoja

Predsednica – je rekla da je Komisija nosilac ili inicirajući Rezolucije o ciljevima održivog razvoja, koja je jednoglasno usvojena od svih političkih subjekata, dana 25.01.2018. god. i da je dana 05.06. održan prvi susret za formiranje Saveta za održivi razvoj, kao ne formalne grupe Skupštine, koja će se baviti monitorisanjem sprovođenja Rezolucije. 10.10. je održan drugi susret gde usvojen Osnivački akt Saveta. Na početku ovog meseca, Predsedništvo Skupštine je usvojilo zahtev za osnivanje tog Saveta, koji će imati među institucionalnu strukturu pod vodstvom naše Komisije.

Na Dan demokratije, 15. septembra, pred Skupštinom je postavljena instalacija koja se još uvek nalazi tu i simbolizira pristup Kosova ostalim zemljama za realizaciju ove agende. Prošlo je nedelje predsednik Skupštine potpisao odluku za formiranje ovog Saveta u sledećem sastavu:

Predsednica i članovi naše komisije, predsednici ostalih parlamentarnih komisija i zainteresovani poslanici u procesima Ciljeva održivog razvoja na Kosovu, Generalni sekretar Skupštine i predstavnica grupe žena i ostalih neformalnih grupa u parlamentu. Deo ove grupe mogu biti i spoljni članovi, kao što su predstavnici Kabineta predsednika Skupštine, Kabineta premijera, kabineta Presidenta Kosova, Agencije za statistike Kosova kao i predstavnici članova ekipe Ujedinjenih Nacija.

5. Razno

Predsednica – je govorila u vezi nacrta zakona koji su u izradi i za određivanje dana kada će komisija raditi na Nacrtu zakona o inspektoratu rada. Diskutovalo se i o Nacrtu zakona o socijalno ekonomskom savetu, kao i o dvodnevnoj poseti u Albaniji, kako bi se sistematski radilo oko SES-u.

Sednica je završena u 12:15 časova.

Pripremla je:
Osoblje za podršku Komisiji

Predsednica Komisije,

Besa BAFTIU